

23. Hagerup, Hans, og Hovd, Aksel: Kva myrforsøka viser. Medd. fra Det norske myrselskap, 1938 (særtrykk).
24. Holmsen, Gunnar: Vort torvstrørs raamateriale. Medd. fra Det norske myrselskap, 1919.
25. Holmsen, Gunnar: Torvens volumvekt og skrumpning. Medd. fra Det norske myrselskap, 1926.
26. Braadlie, O.: Analysemetoder for brenntorv og kvalitetsbedømmelse særlig av stikktorv. Medd. fra Det norske myrselskap, 1941.
27. Løddesøl, Aasulv: Myrene på Smøla. Medd. fra Det norske myrselskap, 1936.
28. Løddesøl, Aasulv, og Lømsland, Daniel: Myrundersøkelser i Sør-Varanger. Medd. fra Det norske myrselskap, 1937.
29. Barth, Agnar: Skogavgrøfting. Kristiania, 1912.
30. Barth, Agnar: Skogskjøtsel på biologisk grunnlag. Oslo, 1938.

All ettertrykk av illustrasjonene i denne publikasjon er forbudt.

MYRENE I NES ALMENNING, RINGSAKER HERRED.

Av sekretær J. Heggelund Smith.

Nes almenning ligger i Ringsaker herred og grenser i øst til Furnes almenning og Pihlske sameie, i nord til Pihlske sameie, i vest til Ringsaker og Veldre almenninger og i sør til Veldre almenning. Nes og Ringsaker hadde tidligere felles almenning, men den ble delt for omkring 30 år siden.

Myrinventeringa i Nes almenning er utført sommeren 1942 etter samme retningslinjer som har vært brukt ved de tidligere myrinventeringer (jfr. Medd. fra D. n. m. side 71—90, 1941). Landbrukskandidat Sigurd Hobæk deltok en kort tid i markarbeidet, som for øvrig er utført av forfatteren. Undersøkelsene er foretatt med bidrag av Landbruksdepartementet.

På grunn av papirrasjoneringa vil det likesom for myrene i Rome-dal herred bare bli trykt en ganske kort oversikt over de viktigste resultater. Det norske myrselskap står imidlertid til tjeneste med nærmere opplysninger om de enkelte myrer for mulige interesserte.

Kartgrunnlaget for undersøkelsen har for den alt overveidende del vært taksasjonskart i målestokk 1:10 000, opptatt 1937—38. Den del av almenningen som ligger over vernskoggrensa, ble ikke kartlagt under takseringa i 1937—38, og myrundersøkelsene innen dette område bygger på et tidligere opptatt oversiktskart i

Tabell 1. *Sammendrag av myrrealene i Nes almenning.*

Myrtype	Under vernskoggrensa		Over vernskoggrensa		Sum for almenningen	
	dekar	o/o	dekar	o/o	dekar	o/o
Lyngrik mosemyr	1,372	7,5	342	9,0	1,714	7,8
Grasrik mosemyr	9,634	52,7	3,096	81,0	12,730	57,6
Grasmyr	1,186	6,5	40	1,0	1,226	5,5
Krattmyr	1,949	10,7	284	7,4	2,233	10,1
Furuskogmyr	787	4,3	—	—	787	3,6
Gran- og bjørkeskogmyr . .	3,348	18,3	60	1,6	3,408	15,4
I alt	18,276	100	3,822	100	22,098	100

målestokk 1:25 000 som imidlertid er tegnet sammen med takasjonskartet i samme målestokk som dette.

Over myrene i almenningen er det utarbeidet oversiktskart i 2 blad i målestokk 1:10 000, hvor alle myrer er nummerert, og de enkelte myrtyper er skilt ut med forskjellig skravering. Dessuten er som ved de tidligere myrinventeringer alle myrer samlet i en tabellarisk oversikt med angivelse av samlet areal og arealets fordeling på de enkelte myrtyper. Videre er myrenes dybde, undergrunnsart og antall dybdeboringer samlet i samme tabell, likesom det også er en rubrikk for utnyttelsesmuligheter. Plassen tillater imidlertid ikke å ta tabellen med her.

Almenningens samlede myrreal utgjør ifølge våre undersøkelser 22,098 dekar. Arealets fordeling på de forskjellige myrtyper (jfr. Gunnar Holmsen, N. G. U. nr. 99, 1923, og Løddesøl og Lid, Medd. fra D. n. m. 1943, hefte 5) vil framgå av tabell 1. Som det ses, dominerer grasrik mosemyr i utbredelse, men også gran- og bjørkeskogmyrene inntar forholdsvis store arealer. Denne siste myrtype er således meget utbredt i nordlige del av almenningen i det område som ligger under vernskoggrensa. Også av krattmyr finnes ganske betydelige arealer, mens lyngrik mosemyr, grasmyr (vesentlig starrmyr) og furuskogmyr er mindre utbredt.

En merker seg for øvrig at grasrik mosemyr inntar et forholdsvis langt større areal over enn under vernskoggrensa. Furuskogmyr, som i det hele er lite utbredt, finnes bare under vernskoggrensa, og av grasmyr og gran- og bjørkeskogmyr ligger bare små arealer over denne grense. De lyngrike mosemyrer og krattmyrene er derimot temmelig jevnt fordelt over hele almenningen.

Myrarealet er beregnet etter kartet. Det avviker noe fra det areal som er oppgitt på bestandskartet over Nes almenning. Myrarealet under vernskoggrensa er ifølge vår beregning 699 dekar større enn det som er oppført på kartet. Over vernskoggrensa er

det under befaringa krokert inn en del holmer som ikke var avsatt på kartet, og av den grunn er myrarealet i dette område funnet å være 370 dekar mindre enn det kartet viser. Ifølge vår beregning er altså samlet myrareal 329 dekar større enn oppgitt på bestandskartet over almenningen.

Myrenes beliggenhet i forhold til høgda over havet framgår av nedenstående sammenstilling:

Under 500 m		500—600 m		600—700 m		Over 700 m		Sum	
Dekar	%	Dekar	%	Dekar	%	Dekar	%	Dekar	%
6157	28	9582	43	2138	10	4221	19	22,098	100

Høgda over havet varierer mellom ca. 415 m like nord for Brumund sag og ca. 810 m nordligst på Ljøsmyrene, men den overveiende del av myrene ligger lavere enn 600 m og en betydelig del under 500 m o. h. I området mellom 600 og 700 m o. h. har myrene forholdsvis liten utbredelse, mens bortimot en femtedel av almenningens samlede myrareal ligger høyere enn 700 m o. h. De store Ljøsmyrene nordligst i almenningen inntar det vesentligste av myrarealet i sistnevnte område.

Dyrkingsmyrer: Det er under befaringa utskilt i alt 8570 dekar eller ca. 39 % av samlet myrareal som skikket til dyrking eller kulturbeite. Disse myrer er gitt karakteren D 3 eller bedre (jfr. Medd. fra D. n. m. side 85, 1941). Av dette areal ligger 77 % lavere enn 600 m o. h. og 19 % under 500 m. En tabellarisk oversikt over de enkelte dyrkingsmyrer etter beliggenhet i høgde over havet og med angivelse av myrenes nummer og areal er utarbeidet for almenningen. Jeg skal i det følgende ganske kort omtale noen større felter som kan komme på tale til dyrking eller kulturbeite.

I søre del av almenningen kan nevnes Stormyra samt Vivoldmyra med tilgrensende småmyrer. Begge de nevnte områder ligger øst for Brumunda, vel 500 m o. h., og størrelsen av hvert felt dreier seg om 400 dekar. Myrene nord og vest for Elungstjern må også stort sett karakteriseres som noenlunde gode dyrkingsmyrer, selv om kvaliteten jevnt over neppe er så bra som på de førstnevnte områder. Høgda over havet varierer mellom 540 og 590 m, men beliggenhet i forhold til veg er mindre gunstig. Myrarealet innen dette område utgjør omkring 1000 dekar og ligger noenlunde bra samlet. Myrene omkring Aursmotjern er overveiende av ganske god kvalitet, men det trenges nokså omfattende kanaliseringsarbeider før de i tilfelle kan dyrkes. Areal dyrkingsmyr utgjør omkring 370 dekar, og feltet ligger i sin helhet lavere enn 500 m o. h. Endelig kan nevnes myrene øst for Langkloppmyra samt nordlige del av denne. Hele området utgjør omkring 800 dekar, men sørøstlige halvpart er stort sett tung å dyrke, da myra delvis er skogbevokset, og bekken, som renner

gjennom feltet, må senkes. Nordlige del av feltet, Lauvmyra, er derimot lett å grøfte og ligger for øvrig like ved bilveg.

I nordlige del av almenningen kan nevnes myrene vest og sør for Gåstjern med et samlet areal av ca. 600 dekar, og videre myrene sørøst for Blekahaugen. Sistnevnte myrareal er for en stor del nokså tangete og tilgrodd med skog og er derfor tungt å dyrke, men kvaliteten er jevnt over god. Adkomsten til disse myrer, som ligger mellom 570 og 600 m o. h., er noe tungvint, men dette forhold vil bli bedre når den planlagte veg fra Dempni sag til Bleka seter blir ferdig.

I området mellom Blekahaugen og Løvlia seter ligger mange myrer som for størstedelen er av noenlunde god kvalitet. De fleste er grøftet for skog og er mer eller mindre skogbevokset. Høgda over havet for myrene innen dette område ligger mellom 600 og 770 m.

De fleste steder i almenningen er mange myrer grøftet med tanke på skogproduksjon. Dette gjelder også flere av de myrer som her er tatt med som dyrkingsmyrer. Under befaringa er det ikke tatt standpunkt til om de enkelte myrer anses grøfteverdige for skog og heller ikke om de med større fordel vil kunne nyttes til skogproduksjon enn f. eks. til dyrking eller kulturbeite. Dette gjelder samtlige myrer enten de allerede er grøftet eller måtte egne seg for avgrøfting. Rent generelt kan en imidlertid si at flere av de myrer som her er tatt med under dyrkingsmyrer med større fordel kan grøftes for skog enn f. eks. ryddes til kulturbeite. Dette gjelder i første rekke myrer som allerede er ganske sterkt skogbevokset, og som ligger tungvint til for dyrking.

Under befaringa ble det tatt ut i alt 15 dyrkingsprøver av forskjellige myrtyper til analyse. Det viser seg at volumvekta jevnt over er middels høg, eller med andre ord at prøvene er noenlunde vel formolda. De fleste prøver viser sterk sur reaksjon med pH-verdi under 5,0. Bare 4 prøver kan betegnes som middels sure med pH-verdi over 5,0. Askeprosenten er jevnt over lav, unntatt for en prøves vedkommende, men det høge askeinnhold i denne prøve skyldes antagelig sandinnblanding fra flomvatn. Det prosentiske innhold av kvelstoff er ganske høgt i alle prøver, mens de tilsvarende tall for kalkinnholdet viser temmelig stor variasjon. Utrengnes kvelstoff- og kalkinnholdet i kg pr. dekar til 20 cm dybde, får en stort sett det samme forhold, idet prøvenes volumvekt, som da må tas med i beregningen, ikke varierer så svært mye.

Brenntorvmyrer: Av brenntorvmyrer finnes i alt omtrent 5170 dekar fordelt på 65 større og mindre felter. Den samlede kubikkmasse er beregnet til 9,657,600 m³ råtorv. Alle brenntorvmyrer (og strøtorvmyrer) er samlet i tabeller med angivelse av omtrentlig areal brenntorvmyr (eller strøtorvmyr), samlet myrareal, torvlagets midlere tykkelse og kubikkmeter råtorv. Heller ikke denne tabell vil

bli tatt med her, og i det følgende gis bare en ganske kort oversikt over enkelte av disse myrer.

Brenntorvmyrene ligger spredt over hele almenningen, for man- ges vedkommende med temmelig tungvint adkomst. Myrenes be- ligenhet er jo en viktig faktor også når det gjelder utnyttelse til brenntorv, og en gjør merksam på at mange myrer ligger slik til at eventuell brenntorvdrift i første rekke blir et spørsmål om å legge veg fram til myrene. Flere store brenntorvmyrer ligger imid- lertid gunstig til hva veg angår og kan for så vidt straks utnyttes med fordel. Dette gjelder således flere av de store myrene i området nord for Aursmoseter og sørvest for Dempeni sag. I første rekke må nevnes Langkloppmyra, som inneholder store mengder råtorv, til dels av meget god kvalitet. Brenntorva finnes særlig langs kantene av myra, mens det midtre parti er strøtorvmyr. På denne myra ligger almenningens eneste brenntorvanlegg. Lauvmyra har også svært gunstig beligenhet, er lett å grøfte og inneholder alminnelig god brenntorv. Videre kan nevnes to myrer like nord og nordøst for Aursmoseter, som riktignok ikke har så god beligenhet som de to foregående, men kvaliteten av brenntorva er jevnt over tilfredsstil- lende.

De store myrene omkring Gåstjern inneholder alle alminnelig god brenntorv, som vil bli lettere tilgjengelig når den tidligere om- talte veg fra Dempeni sag til Bleka seter blir ferdig.

Analyseresultatet av uttatte brenntorvprøver, i alt 13, viser for de fleste prøvers vedkommende forholdsvis lav volumvekt, men sam- menholdsgraden er gjennomgående god. Askeinnholdet må karak- teriseres som tilfredsstillende for alle prøver, og 6 prøver viser endog lavt innhold av aske. Brennverdien er i gjennomsnitt for alle prøver omtrent middels høy. 7 prøver viser over og 6 prøver under middels høy brennverdi (3500 kalorier) beregnet for torv med 25 % vann.

Strøtorvmyrer: Den samlede kubikkmasse strøtorv er be- regnet til 1,813,700 m³ råtorv. Areal strøtorvmyr utgjør 1393 dekar fordelt på 17 større og mindre områder.

Strøtorvmyrene ligger ikke fullt så spredt som brenntorvmyrene, idet hovedmassen er samlet i området ved Dempeni sag og Aursmo- seter. Først og fremst må nevnes Langkloppmyra, som er almennin- gens største strøtorvmyr med vel 1,2 mill. kubikkmeter råtorv. Kvali- teten er for størstedelen meget god, og myras beligenhet er, som tidligere nevnt, gunstig.

Den store myrstrekning sørøst for Dempeni sag inneholder alt i alt ganske store strøtorvmengder, men strøtorvlaget er gjennom- gående av liten mektighet. Videre må nevnes Stormyra sør for vegen til Aursmoseter. Beliggenheten er gunstig, men myra er svært blaut, og strøtorva er mindre god.

Endelig må nevnes to myrer vest og nord for Langkloppmyra, som inneholder strøtorv av noe vekslende kvalitet. Begge myrer lig-

ger ved veg og kan lett utnyttes. De øvrige strøtorvmyrer er enten små eller ligger tungvint til for utnyttelse. Det siste gjelder således myrene i sørøstlige del av almenningen.

Sammenfatning: I Nes almenning utgjør myrarealet til sammen 22,098 dekar. Myrenes beliggenhet i forhold til høgda over havet varierer mellom 415 m og 810 m, men vel 15,700 dekar ligger lavere enn 600 m o. h.

Av myrer som er skikket til dyrking eller kulturbeite er i alt utskilt 8570 dekar, hvorav vel 6500 dekar ligger lavere enn 600 m o. h. I disse arealer inngår flere små myrer og myrer som ligger tungvint til for utnyttelse til dyrking eller kulturbeite, men på den annen side finnes flere større sammenhengende myrstrekninger med forholdsvis gunstig beliggenhet.

Av brenntorv finnes betydelige mengder, idet den samlede kubikkmasse råtorv er beregnet til 9,657,600 m³. Når det gjelder å nyttiggjøre seg disse store brenselsreserver, må en imidlertid være merksam på at brenntorvmyrene ligger spredt over hele almenningen, og at flere myrer har uheldig beliggenhet i forhold til veg. På den annen side ligger flere store brenntorvmyrer gunstig til, og store torvmasser vil forholdsvis lett kunne nyttes.

Med hensyn til strøtorvressurser ligger forholdene ikke fullt så gunstig an som når det gjelder brenntorv, idet den samlede kubikkmasse råtorv er beregnet til 1,813,700 m³. Det er imidlertid en stor fordel at de største strøtorvmyrer ligger i nærheten av bilveg og følgelig lett kan nyttes. Dette gjelder først og fremst den store Langkloppmyra, som inneholder omkring 1,2 mill. m³ råtorv og således vil kunne dekke behovet for torvstrø i lang tid.

Ny myrlitteratur.

Artikkelserien «Botaniske holdepunkter ved praktisk myrbedømmelse» av Aasulv Løddesøl og Johannes Lid, som har vært tatt inn i tidsskriftets hefte 1—5 i år, er også utkommet som særtrykk. Medlemmer av myrselskapet som er særlig interessert i dette emne, vil på henvendelse til Det norske myrselskaps hovedkontor, Kongens gate 18, Oslo, få særtrykk tilsendt gratis. For ikke medlemmer er prisen pr. hefte kr. 1,00 + kr. 0,20 i porto. Beløpet kan eventuelt innsendes i frimerker sammen med bestillingen.
